

σμένους, πήρε τὰ δαχτυλίδια ἀπὸ τὴν Ἀγία Τράπεζα, τὰ εὐλόγησε καὶ τὰ ἔδωσε στὴ θεία.

Ἄ! ναι, αὐτὸ εἶναι τὸ σωστό, νὰ γυρίσῃ τὸ δαχτυλίδι στὴν Ἀγία Τράπεζα. Ἔσο γιὰ τὸ δικό της, θὰ τὸ φορῇ πάντοτε. Δὲν τὸ εἶπε στὴν Κατίνα; Αὐτὴ μιὰ φορὰ ραδωνιάστηκε, δὲν ξεραδωνιάζεται. Τὸ ἄλλο δαχτυλίδι στὴν ἁγία Τράπεζα, τώρα μάλιστα, ἀμέσως.

Πῆρε τὸ δαχτυλίδι, κατέβηκε στὴν ἐκκλησιά, πήγε στὸ ἱερό καὶ ἀκούμπησε τὸ δαχτυλίδι πίσω ἀπὸ τὴ θήκη, ποὺ εἶτανε κλεισμένο τὸ Δισκοπότηρο καὶ τὰλλα ἱερά σκεύη τῆς λειτουργίας. Ἐπειτα ἔκαμε τὸ σταυρό της καὶ γύρισε πίσω.

(Ἐχει συνέχεια).

ΠΕΡΙΡΩΜΕΝΑ

Τ' ἄμοιρα ρόδα σκέπτομαι τῆς ἔρμης τῆς τριανταφυλ-
[λιᾶς,

οὐ φτάσει κάποιο δελίι ποὺ θὰ οἱ βύσουν,
κάποιας ἡμέρας βροχερῆς χυνοπωριάτικης, βουβὰ
καθὼς θὰ σκύβουν κάτω τὸ κεφάλι — —

Πόσες χαρές μου σκέπτομαι ποὺ φτάσανε κι ὅλο μὲ
[μιᾶς

στὴ σκοτεινιά τῆς πίκρας βυθιστήκαν,
κι ἄχ! πόσα βασιλέματα στὸ βάθος τοῦ Σαρωνικοῦ,
καθὼς ἄπλωνε ἡ νύχτα τὰ φτερά της. — —

Μὰ ἀκόμα συλλογίζομαι (κι ἔς μου ξεσκιζεται ἡ
[ψυχὴ!)

τὸ τέλος, κάποια μέρα τῆς Ἀγάπης
καὶ νιώθω ἐντὸς μου σκοτεινιά, κ' εἶμαι σὰν ἕναν
[δίχως φῶς
στὸ χεῖλος μιᾶς ἀτέρμονης ἀβύσσου — —

ΝΑΣΟΣ ΧΡΗΣΤΙΑΝΣ

ΣΑΝ ΠΑΡΑΜΥΘΙ

— Βρέχει πάλι! Ὁχ! αὐτὸς ὁ βήχας!

Μὰ τί μοῦρθε τώρα καὶ τὰ ξαναθυμήθηκα; Ξαί-
ρετε ὅμως; Ἐχουν καμιά φορὰ τὸ γούστο τους καὶ
τὰ παλιά... τὰ περασμένα... Μπᾶ ὅχι· δὲν εἶν' αὐτὸ
ποὺ λέτε. Μαῦρα καὶ σκοτεινὰ εἶτανε τὰ δικά μου.
Μὰ νά, τώρα δά, ἔτσι ποὺ τὰ λέγαμε... Κάτι πρά-
ματα! Καλέ, εἶναι νὰ σκάνει κανεὶς στὰ γέλια, σὰ
βάζει μὲ τὸ νοῦ του, ποὺ πάει καμμιὰ φορὰ ἡ κου-
δέντα... Κ' ὕστερα ξαίρετε; Ἐσᾶς, δὲ σᾶς θεωρῶ πιά
ξένο... Ἀλήθεια! Θέλετε, λοιπόν, νὰ μιλήσουμε σο-
δαρά; Μὰ πῶς ἦρθε ἔτσι ὁ λόγος! Θέ μου αὐτὸς ὁ
βήχας! Ἀχ! ἔτσι ἔδωχε κ' ἡ μάνα μου... Τὸ

ξαίρω... τὸ ξαίρω... ἀπ' αὐτὸ θὰ πάω κ' ἐγώ... ἔτσι
ἔδωχε καὶ κείνη τις μέρες ποῦ... Μὰ καὶ ἡ Ἄννα μας,
κ' ἐκείνη... Πόσος καιρὸς ποὺ ἔφυγε ἡ Ἀννίτσα μας
ἀπ' τὸ σπίτι! Ξαίρετε, ἔ; Σᾶς εἶχα μιλήσει κι ἄλλη
φορὰ γιὰ τὴν μεγάλη μου ἀδερφή. Τώρα ποιὸς ξαί-
ρει; . . . Ζεῖ, πέθανε; Ποῦ νὰ βρίσκεται ἀραγες! Ποιὸς
ξαίρει! Μὰ τὴν Κώστα μας . . . τὸ ξαίρω, τὸν
πιάσανε στὴν Ἰταλία, ἔκανε λείε κάλπικα, μὰ δὲν
πέτυχε, τὸν πιάσανε. Ἀχ! ἂν πετύχαινε ὁ Κώστας
μας στὴ δουλειά, του! Σᾶς βεβαιῶ, δὲ θάμασταν
σήμερα σ' αὐτὴν τὴν κατάσταση. Τί καλὸ παιδί ἐκεῖ-
νος ὁ Κώστας! Χαμένο τόχω μὰ τὸ Θεό! Τί σᾶς
μιλῶ τώρα γι' αὐτόν; Ποῦ τὸν ξαίρετε ἔσως τὸν
Κώστα! Ψέματα; Τί σᾶς ἐνδιαφέρει ἔσως αὐτός;
Ἕνας κατάδικος! Καλὰ δὲ λέω; Ἀς εἶναι! . . . Τὸ
λοιπόν, ἐκείνη τὴ μέρα, τὸ μάτι μας εἶχε γίνε γα-
ρῖδα ἀπὸ τὴν πείνα. Κατὰ τὸ σούρουπο, ὁ γέρος
εἶχε γυρίσει σκνίπα στὸ μεθῆσι. Ἐγὼ ἔνωσα
κάτι ἀνατριχίλες... πῶς νὰ σᾶς πῶ! Μὲ τὸ μπαρδόν...
βλέπετε δὲ φταίω ἐγώ, αὐτὸς ὁ ἀναθεματισμένος μοῦ
κόβει τὴν κουδέντα... Ἐτσι ἔδωχε κι ἡ... μοῦ τὸ εἶπε
κ' ἕνας πραχτικός, ἀπὸ αὐτὸ θὰ πάω μιὰ μέρα... ἀδια-
φόρετα, λοιπόν, ὅλα αὐτὰ τὰ ρεμέντια... Ἀ! βέβαια...
Οἱ κομπογιαννίτες καμμιὰ φορὰ βγαίνουν καλύτεροι
κι ἀπὸ τοὺς ἄλλους... Καλέ, καλὰ λέτε! Ψέφτες ὅλοι
του, δίκιο ἔχετε... Γιατρὸς σοῦ λέει ὁ ἄλλος . . . Καί
γιατί σᾶς παρακαλῶ, δὲν βρίσκουν τὴ γιατρεία μου,
αὐτοὶ ποὺ κάνουν ποὺ τὰ ξαίρουν ὅλα; Καλέ, δὲ
βαριέστε! Τί λέγαμε; Ἀ! . . . Ἡ μάνα μου εἶχε
ἀρχίσει τὴ γκρίνια. Ἐγὼ δὲν ξαίρω τί μ' ἔπιασε
ἐκείνη τὴν ὥρα! . . . Δὲν ξαίρω τί μοῦρθε καί . . .
Καλὰ! καλὰ! τῆς λέω, ἄστα τώρα αὐτά, ἄστα . . .
παράτα τὰ ξεφωνητά . . . παράτα τα ὅλα κι ἔλα
πᾶμε! . . . Πῆρα πιά τὴν ἀπόφαση! . . . Τέτοια ἀπό-
φαση! Ἐ, τί λέτε; Μικρὸ τῶχετε; . . . Καὶ πόση
εἰμωνα θαρρεῖτε; . . . Νὰ τόση δά! Μὰ νὰ σᾶς πῶ
τὴν ἀλήθεια, ἀπὸ καιρὸ αὐτὸ τὸ πράμα μοῦ σκότιζε
τὸ μυαλό. Ἀπὸ καιρὸ κοίταξα τις ἄλλες . . . Κι ἔτσι
καλοντυμένες, ὅπως τις ἔδλεπα! . . . Ὅλο φωτόσσα,
δεξιά, ἀριστερά . . . κι ὅλο μάθαινα, τὸ πῶς πρέπει
νὰ φέρνεται κανεὶς . . . Ἐ, βλέπετε, παιδιὰ τοῦ δρό-
μου ἐμεῖς! . . . Τί; Ψέματα; Στους δρόμους καὶ
στὰ σοκάκια μεγαλώσαμε. Ἐκεῖ ἔμαθε κι ὁ Κώστας...
Ὁ Κώστας μας, ξαίρετε! . . . Ἀς εἶναι . . .

Ἐλα λοιπὸν μητέρα! ἔλα πᾶμε! Μιλιά ἐκείνη.
Δὲν εἶπε τίποτα γιὰ νὰ μὲ κάνει ν' ἀλλάξω γνώμη.
Τί νὰ πεῖ; Στὸ χέρι της εἶτανε; . . . Δὲν τὰβλεπε
τὰ χάλια μας;

Στὸ ἀναμεταξύ ἐγὼ εἶχα σιαχτεῖ λιγάκι. Σια-
χτεῖ, ὁ λόγος τὸ λέει. Νά! πάστρεψα λίγο τὰ πα-
πούτσια μου... καὶ παπούτσια! τέντωσα τις κάλ-
τσες μου καὶ σήκωσα ὅσο μπορούσα τὸ φουστάνι μου
γιὰ νὰ φαίνονται καλύτερα οἱ γάμπες μου. Ἠξαιρα
πῶς τοὺς ἄντρες... καὶ γέρους προπάντων, τοὺς ἀ-

ρέσουν πολύ οι γάμπες των κοριτσιών. Πόσες φορές εκεί που πήγαινα .. Καλέ δέ μου λέτε ; Τί καταλαβαίνουν τώρα αυτοί οι άνθρωποι και πειράζουν έτσι τα κορίτσια ; Κάτι λόγια. Κάτι πράματα. Να τύχει έτσι καμμιά φορά ο λόγος... "Ας μὴν τὰ πολυλογάμε τώρα... Κατέβασα που λέτε δεξιά κι αριστερά τὰ μαλλιά μου, και με κάθε τρόπο πολεμούσα νὰ φτιάσω τὴ χτενισιά μου... ἔτσι σὰν κ' ἐκείνες... Φτιασίδι δὲν εἶχα. Τί κρίμα, ἔλεγα... Πὼς λυπόμουναι!.. Θαρροῦσα πὼς εἴτανε ἀπαραίτητο γι' αὐτὴν τὴ δουλειά. Μπα ! δὲ βαριέστε ! "Αν εἴτανε μὲ τὸ νερό νὰ κόδε-ται ὁ βήχας... Μόνο νὰ ! ἐσὰς που σὰς στεναχωρῶ, αὐτὸ μὲ πειράζει. Σὰς τὸ εἶπα ἔ ; Μήτε και κόκκινο εἶχα νὰ βάψω τὰ χεῖλιά μου. Τὰ βύζαξα κ' ἐγὼ κάμποσιν ὥρα, τὰ δάγκωσα κιόλας κ' ἔτσι φαίνοντανε κόκκινα, κατακόκκινα. Τί τρελλή που εἶμουναι !... "Αμάρτητη βλέπετε. Τὰ ἴδια και γιὰ τὴν πούντρα ; κι αὐτὴνα τὴ θαρροῦσα ἀπαραίτητη. Γρατσούνισα τὸ ντουδάρι, πήρα λίγο ξερὸ σουδὰ και πασάλεψα τὰ μούτρα μου, ἔτσι γιὰ πούντρα νὰ ποῦμε. Παιδί ! τί νὰ πεις ; "Υστερα μ' ἔνα σδυμένο σπέρτο ἔβαψα τὰ ματοτσιονάρὰ μου, και μὰ τὴν ἀλήθεια... που πήγε ὁ νοῦς μου ! Δὲ θὰ τὸ πιστέψετε. Τὰ στήθια μου !.. μοῦ φάνηκαν μικρὰ τὰ στήθια μου ! "Αμ' βέβαια, πόσω χρονῶν εἶμουναι τότες !

Εἶπα μιά, νὰ χῶσω μιὰ πετσέτα στὸν κόρφο μου, γιὰ νὰ φαίνεται πὼς ἔχω φουσκωμένα στήθια, μὰ ὕστερα πάλι σκέφθηκα πὼς θάπρεπε νὰ γδυθῶ. «Τί θὰ πει ὁ ἄλλος, σὰ θὰ μὲ δεῖ ἔτσι δά !» εἶπα «Δὲ βαριέσαι» ξαναεἶπα πάλι. Μιὰ που πήρα τὴν ἀπόφαση, κακὰ ψυχρά !

"Ἡ μάνα μου τάβλεπε ὅλα αὐτά, και δὲν ἔδγαζε μιλιὰ. Τί νὰ πει ; "Εγὼ πάλι ἤθελα νὰ τὴν ἐρωτήσω, τοῦτα, κεῖνα... νὰ μ' ὀρμηγήσει, τί κάνουν ἐκείνην τὴν ὥρα ;... πὼς ἔπρεπε νὰ φερθῶ ;... Μὰ ὕστερα πάλι συλλογίστηκα. Ρωτιοῦνται τέτοια πράματα, φέμματα ; Σὲ μιὰ μάνα ρωτιοῦνται ποτές αὐτά ; ἔ, τί λέτε και σεις ;

— "Ετοιμη ! τῆς εἶπα... ἔλα, πάμε... "Ὡχ αὐτὸς ὁ βήχας !

— Στάσου τώρα ἐσύ... στάσου λίγο μακριά... νὰί περίμενε με ἔδῳ δά... ἔ ; τί λές ;

Νὰ κάνω τὸ μάτι σὲ κανένα ; "Ἐτσι δὲν κάνουν κ' οἱ ἄλλες ; ἔ ; ...

"Εκείνη, κάτι ἔκανε νὰ μουμυρίσει... ἀνοιγό-κλεισε δυὸ τρεῖς φορές νευρικά τὰ μάτια της και στάθηκε σὲ μιὰ γωνιά... πλατ... σ' ἕναν καστανά... Πὼς μοῦ μύρισαν, ἀλήθεια τὰ κάστανα !... Μὰ ὁ νοῦς μου εἴταν ἀλλοῦ... Τὴν πείνα μου δὲν τὴν ἐσκέπτόμουναι πιά... νὰί... θαρρῶ πὼς δὲν πεινούσα πιά ἐκείνη τὴν ὥρα... Μόνο νὰ ! ἔνωθα κάποιον βάρος ἔδῳ δά... νὰ, ἔδῳ πάνω στὸ στομάχι... Κ' ὕστερα

ἔνωσα σ' ὅλο μου τὸ κορμί... κάτι... νὰί ! πὼς νὰ τὸ πῶ... σὰ νὰ μ' ἔτρωγαν χιλιάδες μερμήγκια... νὰί, νὰί, ἔπως ἔταν ἔχετε πολλές ψείρες και δὲν φαί-ρετε ποῦ νὰ πρωτοξυστεῖτε... ἔ ; καλὰ δὲ λέω ; θὰ τὸ προσέξατε... δὲν μπορεῖ ! Νά, βλέπετε, τᾶχω χαμένα... Κ' ὕστερα ἕνας ἀχνὸς ἔδρος και εἶχε ἀνάψει ὅλο τὸ κορμί... Και μὲ συγχωρεῖτε κιόλας μὰ πρέπει νὰ πῶ και αὐτό...

Δέ μου λέτε ! γιατί ἔταν εἶναι πολὺ ταραγμένα τὰ παιδιὰ τοὺς ἔρχεται ἔτσι... νὰ κάνουν τὸ ψιλὸ τους... μὲ συγχωρεῖτε ὅμως... ἔ ; σὰς ἔτυχε καμμιὰ φορά ;... Μόνο αὐτὸ συλλογιζόμουναι ἐκείνη τὴν ὥρα... μόνο αὐτὸ και ξαφνικά ἔνωσα κάτι πίσω μου... ἔνωσα πὼς κάποιος μὲ... ὦχ πὼς νὰ σὰς τὰ πῶ !... νὰ ἔνωσα κάποια δύναμη που μὲ τραβοῦσε, που μὰ-νάγκαζε νὰ γυρίσω... μοῦ φάνηκε πὼς κάποιον σιδε-ρένιο χέρι σὰ μιὰ τανάλια μὲ εἶχε γραπῶσαι ἀπὸ τὸ σῆρκο και μὰνάγκαζε νὰ γυρίσω πίσω... Τί πα-ράξενα πράματα ! λέω παράξενα, γιατί σὰ γύρισα δὲν εἴτανε κανεὶς κοντά μου... πολὺ πιὸ πέρα, εἶναι ἢ ἀλήθεια, στεκότανε κάποιος και φαίνεται θὰ μὲ κοίταξε... γιατί ἔταν τὸν κοίταξα κ' ἐγὼ, οἱ ματιές μας ἀνταμωθήκανε... Τί βαρεῖα ματιά !... σὰ βαρὶδι τὴν ἔνωσα νὰ κτεθαίνει μέσα μου.

"Ὡστε λοιπὸν ἔτσι ; εἶναι λοιπὸν ἄνθρωποι που ἔχουν τέτοιες ματιές... "Ὡστε... ἀναθεμάτουμε αὐτὸν τὸ βήχα... "Ὀχι γι' αὐτό... μόνο νὰ ! ἀνεβαίνει ὁ πυ-ρετὸς και, ὅλο λέω... λέω...

Ποῦ εἶμασταν ; ἄ... νὰί... Μόλις μὲ εἶδε λοιπὸν νὰ τοῦ κάνω τὸ μάτι ξεκίνησε ἀργὰ ἀργὰ πρὸς τὸ μέρος μου. Χάρηκα ! ἀνατρίχιασα. "Ἡ μάνα μου περίμενε... τὰ κάστανα μοσχοβολοῦσαν... ἔταν ἕνας βρωμιάρης ! ἕνας βρωμιάρης ! Κοίταξα τοὺς ἄλλους τοὺς μουσιόδες... Νὰ εἴταν τουλάχιστον κανένας ἀπ' αὐτούς !... Μὲ πήγε κάπου... "Εκεῖ δὰ κοντά... Πότε φτάσαμε... πότε ἀνεθήκαμε... δὲν τὸ κατάλαβα... Μὰ πὼς κρύωναν τὰ χέρια του... και μὲ ἤθελε ὀλόγου-μνη... ἔ, βέβαια ἔλεγα μέσα μου, ἔτσι θὰ κάνουν κι ἄλλες... μὲ τὸ δίκιο του ὁ ἄνθρωπος... μὲ τὰ λεφτά του ! φέμματα ;... Πῆγε νὰ μὲ φάει... μὰ πὼς ἔκανε !... θεριὸ ἀνήμερο !... "Ἐδγαζε ἀφροὺς ἀπ' τὸ στόμα του... νὰί ! νὰί ! σὰς βεβαιῶ... ἔδγαζε ἀφροὺς... καλὰ, βέβαια... θὰ εἴτανε τὰ σάλια του... μὰ ἐμένα, ἔτσι σὰν ἀφροὶ μοῦ φανήκανε... κ' ἔτσι μ' ἐκείνο τὸ στόμα ἤθελε νὰ μὲ φιλήσει... πὼς σιχάθηκα... μὰ πάλι ἔλεγα... μὲ τὸ δίκιο του ὁ ἄνθρωπος... μὲ τὰ λεφτά του ! φέμματα ;... Πόνεσα ! "Ὡχ ! πὼς πόνεσα ! Σὰς ἐρκίζομαι, ποτές μου δὲν εἶχα πονέσει ἔτσι στὴ ζωὴ μου... ποτές μου. Μὰ τί εἴτανε ἐκεῖνος ὁ πό-νος !... Κι αὐτὸς... αὐτὸς θαρρεῖς και... νὰί ! νὰί !... ὅσο, ὅσο πονοῦσα ἐγὼ !... Στὰ τελευταῖα μὲ παρά-τησε... ἤρθα λίγο στὸν ἑαυτὸ μου... τί σίχαμα... τί ἀναγούλα μοῦ ἤρθε ἐκείνη τὴν ὥρα !... Κ' ὕστερα σὰ ρίχτηκε αὐτὸς πάνω στὸ κρεβάτι— τί βρώμικο κρε-

δάτι... πολύ πιό βρώμικο κι από της μάννας μου!... ρίχτηκε ανάσκελα σά βουβάλι... είτανε λαχανιασμένος... κι ακόμα τὰ σάλια του!... Μά γώ πονούσα ακόμα... τί είμουνα δρωμένη, μούσκεμα... άνα μένη... Πονούσαν και τὰ χείλη μου, γιατί τᾶχα δαγκάσει... επίτηδες για νά μή φωνάξω... γιατί φοδόμευνα... Ξαίρετε ή άστυνομία... οί σταυρωτήδες... τὸ είχα μάθει κι αυτό... πὼς σά δέν είσαι γραμμένη!... Ἔτρεμα όλόκληρη... Δέν μπορώ... Νά τόσος καιρός πέρασε κι ακόμα τὸ θυμάμαι... ναι, δέν μπορώ νά σᾶς πῶ τὸ πόσο πόνεσα... Ὁχι! πὼς είχα πονέσει!... Τοῦ είπα:

«Μοῦ δίνετε σᾶς παρακαλῶ... για νά... για νά πηγαίνω...»

«Νά σοῦ δώσω;... Τί; τί θέλεις νά σοῦ δώσω;...»

«Μά νά... Ξαίρω κι' ἐγώ... τὰ λέφ... τὰ λεφτά...»

«Μπα ποῦ νά σέ πάρει ὁ διάολος!... μωρή ἐσύ είσαι βρώμικη σά... μωρή βρωμάς όλάκερη, κ' ἔχεις και μούτρα νά μοῦ ζητᾶς και λεφτά;... μωρή, άν είταν με λεφτά ἐγώ ἔπαιρνα κορίτσι σάν τὸ κρύο τὸ νερό μωρή».

Κί' ἄρχισε νά με κοιτάζει... ὅπως στήν ἀρχή... Ἐγὼ τάχασα, ἔτρεμα όλόκληρη... ὅστερα μ' ἔπιασαν τὰ κλάματα...

Ἐκείνος είπε: «Σκάσε γρουσουζά... σκασμός» και πετάχτηκε ἔξω. Κάτω τᾶβαλε με τὸν άνθρωπο, με τὸν ξενοδόχο νά ποῦμε. Δέν ήθελε νά πληρώσει για τί λέει... Τσακώθηκαν. Τέλος πλήρωσε.

«Καλὰ μωρή κούρβα! φώναξε ὁ ξενοδόχος... ξαναέλα και βλέπεις!... Μὲ τὰ κλάματα ξαναπήγα στή μάνα μου, δίχως πεντάρα... γιατί σᾶς είπα δέν ἔξαιρα ακόμη τίποτε για τὴ βρώμικη ἀρρώστια, μήτε πὼς κινδύνευα νά μείνω κ' ἔγκυος... Μόνο τὸν πόνο είχα στὸ νοῦ μου... τὴν ἀναγούλα... Κι όλα αὐτὰ δίχως πεντάρα... Ἐκείνη δὲ μίλησε... μόνο ἀνοιγόκλεινε βιαστικά, νευρικά τὰ μάτια της και σούρωνε τὰ χείλια της ὅπως συνήθιζε όταν ήθελε νά πει καμμία μεγάλη βλαστήμια... καμμία φοβερὴ κατάρρα.

Ἐγὼ είπα μέσα μου: «Ξανά! Τώρα ξαίρω πιά τί πρέπει νά κάνω...» είχα μάθει βλέπετε.

Αὐτὴν τὴ φορά είταν ἕνας καπελλάτος με παλτό και με γραβάτα. Φορούσε και δαχτυλίδια. Τί ὁμορφα δαχτυλίδια!... Ἄντρακλας, ὡς ἐκεῖ πάνω... ὁμορφος ἄντρας!... Μὲ πῆγε σὲ κάποιον μέρος ποῦ είτανε κι άλλες γυναίκες... τέτοιες!... Ξαίρετε... Στὸ δρόμο περπατοῦσε αλάργα... ντριπότανε φανεται νά τὸν βλέπει ὁ κόσμος μαζί μου. Μά είχα και κάτι χάλια... κάτι μούτρα, ὅπως είδα ὅστερα στὸν κατρέφτη! Βλέπετε είχα κλάψει... Τὰ δάκρυα πασαλείφτηκαν με τὸ σουβά και με τὸ κάρβουνο τοῦ σησημένου σπέρκου... Κάτι μούτρα!... Τὸν ἔβαλα και πλήρωσε τὸ δωμάτιο... ἔ! Είχα πιά συνειθίσει!... Μάλιστα ἄφησα και τὴν ντροπὴ

κατὰ μέρος... ντροπὴ; τί πάει νά πει ντροπὴ!... Γυναικες σάν κ' ἐμᾶς, μποροῦν νᾶχουνε ντροπὴ!... Τὸν ἔβαλα και με πλήρωσε πρώτα... Βλέπετε τί εἶναι κανεῖς όταν ξαίρει... Ἔσκασα στὰ γέλια όταν κοιτάζε τὰ μούτρα μου. Μά μοῦ φέρθηκε καλὰ. Πόνεσα, δὲ λέω, ὅχι ἔμως ὅπως με τὸν άλλο... Ὁχι πὼς είχα πονέσει!...

Μοῦ φέρθηκε σκεδὸν σάν πατέρα... ὅλο με φιλούσε, με χᾶιδε... Είχα γδυθεῖ μόνη μου, τὸ ἔξαιρα πιά... Τί ἄστετο μοῦ φάνηκεν, όταν τὸν είδα σά μωρὸ παιδί νά μοῦ βυζαίνει τὰ στήθια. Κ' είχα κάτι στηθάκια τότες!... Τί ἄστετο ποῦ μοῦ φαινότανε... γιατί στήν ἀρχή... πὼς νά σᾶς τὸ πῶ;... ὅστερα παρατήρησα πὼς στὸ κάθε στήθος μου είχε και μιὰ ρογίτσα... γιατί στήν ἀρχή... ναι βέβαια... τὸ ξαίρετε... δέν μπορεῖ... Πότε, πότε με ρωτοῦσε άν καταλαβαίνω τίποτα. Δέν ἔξαιρα τί ήθελε νά καταλάβω, αὐτὸς ὁ χριστιανός... Ἐγὼ ξανάρχισα νά πεινώ, συλλογιζόμενα τὴ μάνα μου ποῦ περίμενε... τὸ σπῆτι... Ξαφνικά, χτύπησαν ἀπ' ἔξω τὴν πόρτα. Κάποια βραχνὴ φωνή, φώναζε ἄγρια. «Αἶντε, μιάν ὦρα κἀνατεῖ... Εἶναι κι άλλοι... περιμένει ὁ κόσμος». Ἐγὼ τρόμαξα, σά ρολοῖ χτυποῦσε ἡ καρδιά μου. Νόμισα πὼς είτανε οί σταυρωτήδες... ἔξαιρα πὼς σά δέν είσουνα γραμμένη... μά θαρρῶ σᾶς τὸ ἔχω πει αὐτό... Ρίχτηκε στήν ἀγκαλιά του, ἔτσι γουμνὴ καθὼς είμουνα ακόμα και στριμωχθῆκα σά γατάκι πάνω του. Ἄχ! τί καλὰ ποῦ είμουνα πάνω στὸ παλώριο ἐκεῖνο στήθος!... Τί καλὰ! Ἐκείνος ὅλο ἔλεγε:

«Μὴ φοβάσαι μικρό... δέν εἶναι τίποτα... τίποτα... μὴ φοβάσαι... κι ὅλο ἔσκανε στὰ γέλια κοιτάζοντας τὰ μούτρα μου, στὰ χάλια ποῦ είτανε. Πὼς ἔνωθα τὸν ἑαυτὸ μου ἐκεῖ, κοντά, σαυτὸν τὸ δυνατό ἄντρα. Ἀκόμα κι ὅλοι οί σταυρωτήδες νά ἐρχόντανε ἐκείνη τὴν ὦρα... Πεινούσα ὅμως, πεινούσαν και στὸ σπῆτι... Ἡ μάνα μου περίμενε... Ψωνίσαμε. Ἄχ! και τί δέν ψωνίσαμε ἐκεῖνο τὸ βράδι! Μόλις φτάσαμε στήν αὐτὴ ἔμπηξα τίς φωνές...

«Ψώνια!... Ψώνια παιδιά!... Θά φᾶμε ἀπόψε!... Θά πασχαλιάσουμε!... Χαιρόμουνα... γελοῦσα... γελοῦσα τόσο ἀπὸ τὴ χαρὰ μου!... τόσο, ποῦ τὰ μάτια μου βούρκωσαν.

Ὁ Κώστας μας, είτανε μικρός, δέν καταλάβαινε Ἡ μάνα μου σούρωνε τὰ χείλια της, μὰ τὸ πηροῦνι της ἔτρεμε... ἔτρεμε...

Μεθύσιμένος ὁ γέρος σηκώθηκε νά φάει... κι είχε μιάν ὄρεξη!... Ουμάμα!...»

Ἀπὸ τὴ μέρα κείνη δέν ἔλειψε τίποτα ἀπὸ τὸ σπῆτι. Ὁ Κώστας πῆγαινε ταχτικά σχολεῖο... Ὁ μπαμπᾶς δὲ μεθοῦσε πιά τόσο συχνά, κ' ἡ μάνα μου κοιτάζε τὸ νοικοκυριό... Μονάχα ἐγὼ ἔχυνα

πύρινα δάκρυα νύχτες δλάνκερες, κουδαρασμένη πά-
νω στὸν καναπέ...

Ὅταν γυρνοῦσα κουρασμένη, σακατεμένη, φοβι-
σμένη, μήπως πήρα τὴ βρώμικια ἀρρώστια, κ' ἔδλεπα
τὴ μάννα μου νὰ μὴν ξεσηκώνεται, νὰ τῆς φαίνονται
δλα φυσικά... Ἀχ! πῶς τὴ σιχαινόμουν!

Ποῦ νὰ καταλάβω ἐγὼ τότες, πῶς τὸ σαρὰκι τῆς
ἀθλιότητος εἶχε ἀποτελειώσει πιά τὸ ἔργο τοῦ μέσα
στὴν ψυχὴ τῆς!.. Τὴν εἶχε πιά ἀποκάμει... Μά
γὼ ἔλπιζα... Ἐθαζα δλα μου τὰ δυνατά... ὦχ!
αὐτὸς ὁ βήχας!.. ἐπαναστατοῦσα... Ἔτσι περνοῦ-
σαν οἱ μέρες μιά-μιά... κ' οἱ μῆνες... καὶ τὰ χρό-
νια!... Ναί... τὴ φτώχεια τὴν ἐνίκησα... μὰ
ὕστερα — γιατί καὶ δουλειὰ βρήκα, καὶ νάποκατα-
σταθῶ μποροῦσα, — ὕστερα πιά εἶχα συνηθίσει...
μὲ εἶχε πάρει τὸ ρέμα... κι ὅταν θέλησα νὰ τὰ
παρატήσω... Ἀχ! εἶταν πιά...

Μὰ τί τὰ λέω τώρα;...

... Τί σὰς τὸ λέω ἐσᾶς;...

ΠΕΤΡΟΣ ΠΙΚΡΟΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ο ΤΥΦΛΟΣ ΜΟΥΣΙΚΟΣ τοῦ Β. Κορολέγκο (μετά-
φραση Γιάννη Κότσιου. — Ἐκδοσις Γενιάρη δρασ. 3.50).
Ἐνα βιβλίο πού ἀξίζει νὰ διαβαστεῖ, καὶ νὰ διαβστεῖ
πολύ. Εἶναι τὸ καλύτερο ἔργο τοῦ μεγάλου Ρώσου διηγημα-
τογράφου Κορολέγκο — καὶ τὸ σπουδαιότερο, ἔχει μπροστὰ ἓνα
σύντομο πρόλογο τοῦ δικοῦ μας Κώστα Παρορίτη γιὰ τὸ
ἔργο τοῦ Κορολέγκο, πού ἀξίζει νὰ τὸν διαβάσουν ὅλ' οἱ
νεοέλληνες κριτικοί, καὶ μάλιστα οἱ προχειρολόγοι τοῦ
Ἀθηναϊκοῦ Τύπου, γιὰ νὰ διδιακοῦνε πῶς γράφονται οἱ
κριτικές.

ΣΑΝ ΟΝΕΙΡΟ — ΣΑΝ ΠΑΡΑΜΥΘΙ. Ἐκκλίας Ματιάτου.
Καὶ θέλει νὰ πεῖ ἡ δ/νις Ματιάτου, καὶ τὸ κατ' ἐξοχὴν τὸ
λέει πολὺ νόστιμα, πολὺ αἰσταντικά, δείχνοντας πῶς ἀργό-
τερα θὰ μπορέσει νὰ πεῖ κατ' ἐξοχὴν καλὺτερο καὶ νὰ δώσει ἔργο
ἀργιότερο. Καὶ ἡ γλώσσα τῆς ἀρκετὰ καλὴ, ζωντανή, δημο-
τικὴ τέλος πάντων. Μονάχα ἡ δημοτικιστικὴ τῆς ὀρθογρα-
φία ἀπελπιστικὴ, καὶ νὰ τὴν προσέξει στὰ κατοπινὰ τῆς
ἔργα.

Π. Περίτη : ΣΤΙΣ ΟΜΙΧΛΕΣ, διηγήματα — «Στὸ
διάβολο οἱ νόμοι», φωνάζει ὁ Ἀντρέας. Ὅχι ἔτσι. Νὰ μὴ
συγχέουμε τὸ σοσιαλισμὸ μὲ τὴν ἀναρχία. Κ' ἔπειτα γιατί
αὕτῃ τῇ τάσῃ πρὸς τὸ νοσηρὸ καὶ τὸ ἀναρχικὸ; Τὸ ἴδιο
παράτηρησα καὶ στὴ συλλογὴ τοῦ κ. Κατηφόρη. Ἀποτελεῖ
ψυχικὴ ἀνάγκη; Ἡ ἀπλὴ μίμηση ἀψυχων προτύπων; Ἡ
ψυχικὴ ἰσορροπία εἶναι ὁρὸς ἀπαραίτητος σέβαν τεχνίτη.
Πρὸ πάντων, ὅταν αὐτὸς ἔχη τὰ χαρίσματα τοῦ κ. Περίτη.
Τὰ διηγηματὰ του εἶναι κυρίως πινελιές, κόκκινες πινελιές
στέφραχτά, πού δείχνουν ἓνα ζωηρὸ κοινωνικὸ αἶσθημα,
λιγὰκι ἀκαθόριστο πρὸς τὸ παρόν, πού μὲ τὸν καιρὸ, μὲ τὴ
μελέτη θὰ βρῇ τὸ δρόμο του. Ὁ «Ἀφέντης» μοῦ φαίνεται
τὸ καλὺτερο τῆς μικροῦλας συλλογῆς.

— Μ' ἓνα πολύτιμο βιβλιαράκι ποῦβγαλε τελευταῖα ὁ
ἐκδότης κ. Ι. Σιδέρης μᾶς ἔβγαλε καὶ μᾶς ἀπὸ μιὰ με-
γάλη ἀνησυχία πού εἶχαμε ἴσασιν τώρα : μᾶς ἀποκάλεσε τὴ
Σκέπτεται ὁ κ. Δ. Ι. Καλογερόπουλος τῆς «Παναμοθή-
κης» Δ. κ. ὁ κ. Καλογερόπουλος μᾶς ἐξομολογεῖται πῶς
τρία «πράγματα δὲν ἠννόησε καὶ οὔτε τὰ ἠγάπησε: τοὺς μαλ-
λιαροὺς, τὴν Ἑλλ. ὁπερέττες καὶ τὸν Φοντενέλ». Κι ὅταν
ὁ κ. Καλ. σκέπτεται ἔτσι, ἡμεῖς δὲν μποροῦμε νὰ σκεφτοῦ-
με ἄλλιῶτα.

«Ο ΚΑΚΟΣ ΔΡΟΜΟΣ» Γρ. Ξενοπούλου μὲ 20 στίχοι
τοῦ Βώτη. Ἐκδοσις Κολλάρου. Δρ. 8 καὶ χρυσοδεμένο δρ.
18. Τὸ καλὺτερο βιβλίο τοῦ Ξενοπούλου κι ὅς εἶναι καὶ
τὸ μικρότερο. Ὅλα τὰ συγγραφικὰ του χαρίσματα τὰ συ-
κέντρώσας ὁ Ξεν. στὸν «Κακὸ δρόμο». Αὐτὸ εἶναι πιά φῶς
φανερό. Ὁ Ξεν. στὸν «Κακὸ δρόμο» μου ἀποτάσσεται τὸ
Σατανὰ ἐπιφυλλιδιογράφο καὶ μένει συγγραφέας ἀληθινός.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

ΛΟΓΟΣ τοῦ Ἀπρίλη. Συνεργασία Φ. Φωτιάδη, Για-
λούρη, Μαμέλη, Βάλσα κ. ἄ.

ΜΟΥΣΑ τοῦ Μάν. Ποιήματα τῶν κ. κ. Καβάφη, Σπα-
ταλά, Φιλίππου, Χρηστίδη, Α. Παλαμά, περὶ τῶν κ. κ. Πα-
λαμά, Παράσχου, Μιχαλοπούλου, μεταφράσματα τοῦ Λεμ-
πέγκ, Ἑρμον Μπάγκ, Νοβάλις, Ζὺλ Λαφόνγκ κ. ἄ.

Η ΦΟΥΝΤΑ καὶ ὁ ΑΡΑΜΠΑΣ. Πήραμε τὰ τελευταῖα
φύλλα τῶν περιοδικῶν τοῦ Μετώπου, ὅπου τὰ καλὰ παιδιὰ
τοῦ στρατοῦ, περνώντας τὴν ὥρην τῆς ἀνίας τους, γράφουν
κομμάτια ὅχι βέβαια μὲ ἀξίωσες τέχνης, μὰ μὲ πολλὴ δρο-
σιὰ κ' ἐξυπνάδα.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

Γράφετε σύντομα καὶ καθαρογραμμένα γράμματα.

Ὁ τόμος τοῦ Νουμά τοῦ 1912 πού εἶχε χαθεῖ
βρέθηκε στὸ Βιβλιοπωλεῖο Κουκλίρα, ὅπου εἶχε που-
ληθεῖ ἀπὸ ἓνα νεαρὸ ποιητὴ 15 δρ. Δώσαμε τὴν 15
δρ. καὶ τὸν πήραμε.

κ. Τ. Θε. Τὸ λάθος δικό μας. Ἡ συντρομὴ εἶναι κανο-
νισμένη ὅπως μᾶς γράφεις. — κ. Κ. Κρ. Πάνορμο. Ἡ
συντρομὴ εἶναι 30 δρ. τὴ χρονιά. Στεῖλ' τη μᾶς μὲ τραπέζ.
ἐπιταγή, μὲ χαρτονόμισμα, μὲ δτι μέσο σοῦ βολεῖ. — κ.
Νελ. Ρεν. Θὰ δημοσιευτοῦν. — κ. Μαρκ. Σουλ. Καλοῦ-
σαικα' μένα μικρὸ διόρθωμα στὸ στίχο, δημοσιεύονται. —
κ. Ἑλ. Σταμ. Καλὸ καὶ θὰ δημοσιευτεῖ. — κ. Ἑλμ. Καλὸ
τὸ πεζογράφουδα. Πολὸ μᾶς ἀρέσκει καὶ τὰ σονέτα τῆς
ἀδερφῆς σου. — κ. Δ. Μ. Μ. Μᾶς ρωτᾷς, ἂν τὰ τρα-
γοῦδια σου ἔχουν κάτι. Καὶ βέβαια ἔχουν φεθ, αἰτιατικὴς
πληθυντικοῦ γίγαν τ α ς, ἦρω α ς, ῥήματα ζητᾷ ο ν, πιθυ-
μά ο ν, χασμωδίες ὅσες θέλεις, καὶ στίχους μὲ 10, 11, 12
13 καὶ 14 συλλαβὰς ἀνακατεμένους.